

СТЕНОГРАМА

засідання Комітету з питань державного будівництва, регіональної політики та місцевого самоврядування

17 січня 2018 року

Веде засідання перший заступник голови Комітету ЛЕДОВСЬКИХ О.В.

ГОЛОВУЮЧИЙ. ...голови нашого комітету. Якщо немає заперечень, то починаємо працювати.

До складу нашого комітету входять 17 народних депутатів. На нашому засіданні присутні зараз на цю хвилинку 9 народних депутатів. Кворум є.

_____. Десять.

ГОЛОВУЮЧИЙ. 10 народних депутатів. Кворум є. Розпочинаємо нашу роботу.

Колеги, у вас є розданий порядок денний, який ми сьогодні внесли для обговорення на засідання комітету. У мене є пропозиція прийняти даний порядок денний за основу. Немає заперечень?

Хто – за, прошу голосувати. Хто – за, прошу голосувати. Хто – проти? Утримався? Колеги, дякую.

В кого є пропозиції, зміни до порядку денного нашого засідання?

_____. У Альони Іванівни є пропозиція.

ГОЛОВУЮЧИЙ. У Альони Іванівни є пропозиція щодо порядку денного нашого засідання.

Будь ласка, Альона Іванівна.

ШКРУМ А.І. Доброго дня, колеги! Вибачте за запізнення. Я би просила перенести питання 7009. Воно не викликає там принципових суперечностей,

але ми не встигли його розглянути на підкомітеті. Я думаю, що ми в лютому дуже серйозно по ньому пройдемося. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Чи немає у колег заперечень тоді з цього приводу? Немає. В кого ще є пропозиції?

Будь ласка, Олена Петрівна.

БОЙКО О.П. Шановні колеги, в організаційних питаннях є прохання розглянути питання про відтермінування призначення позачергових виборів реєстраційними номерами 6413-35, -44, -55 і 7455.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Олена Петрівна.

Колеги, тоді я уточнюю ще зміни до порядку денного нашого засідання. На прохання народного депутата Шкрум ми переносимо розгляд питання 7009 на наступне засідання комітету. І вносимо пропозицію щодо... про призначення... Ще раз, Лєна. Ще раз.

БОЙКО О.П. Відкласти призначення позачергових місцевих виборів за реєстраційними номерами 6413-35, 6413-44, 6413-55, 7455, по яким вже було прийнято комітетом рішення.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колеги, і пропозиція, яку надала Олена Петрівна, щодо відкладення розгляду Верховною Радою України проектів постанов про призначення позачергових місцевих виборів за номерами 6413-35, 6413-44, 6413-55, 7455 до з'ясування остаточно вирішення питання з об'єднаннями територіальних громад. Чи немає заперечень у колег?

Тоді прошу проголосувати за порядок денний в цілому. Хто – за? Хто – проти. Утримався? З урахуванням тих пропозицій, які надали наші колеги.

Колеги, у нас сьогодні, крім голови, відсутній секретар нашого комітету народний депутат Гончаренко. Я хочу виконати почесну місію і внести

пропозицію виконувати ці обов'язки сьогодні на засіданні заступнику керівника комітету Кудлаєнку Сергію Володимировичу. Чи немає у колег заперечень? Не маємо. Покладаємо тоді ці обов'язки.

Хто за дану пропозицію, прошу проголосувати. Хто – за? Проти? Утримався? Колеги, дякую.

Переходимо до розгляду питань порядку денного. Колеги, у нас до порядку денного входять п'ять питань порядку денного, які ми можемо сьогодні об'єднати в єдине питання і розглянути його цілком для того, щоб визначитися в подальшому, що ми з цими питаннями будемо і в технічному, і в політичному плані робити. Це питання про проект Закону про громадські слухання (№ 2295а), про проект Закону про місцеві ініціативи (№ 2296а), про проект Закону про внесення змін до Закону України про місцеве самоврядування (щодо статуту територіальних громад та форм безпосередньої участі мешканців у здійсненні влади) (№ 3634), про проект Закону про внесення змін до деяких законів України щодо статутів територіальних громад (№ 7297) і про проект Закону про внесення змін до деяких законів України щодо статутів територіальних громад (№ 7297-1).

Я хочу внести пропозицію розглянути загалом ці питання щодо загальної концепції підходу, нашого підходу, комітетського, щодо організації взагалі процесу розгляду цих питань, а потім ми визначимося, що ми будемо надалі робити.

Якщо немає заперечень, то я хочу надати слово Олені Петрівні Бойко щодо озвучення цих питань порядку денного.

БОЙКО О.П. Шановні колеги, до вашої уваги надаються проекти законів, які мають спільне правове питання спільного правового регулювання.

Дискусії партисипативної демократії ми з вами відкрили ще в 14-му році. І за цей час у нас в підкомітеті на розгляді є ряд законопроектів на цю тему: це про місцеві ініціативи, про громадські слухання, про публічний контроль, про місцевий референдум у наших колег з іншого комітету.

Пам'ятаєте, що ми є співавторами кількох законопроектів про місцеві вибори, один з них був прийнятий. Натомість 11 листопада 15-го року рішенням нашого комітету було прийнято рішення підтримати проект про загальні збори, конференції членів територіальних громад, про органи самоорганізації населення, а 10 квітня 17-го року у нас було проведено круглий стіл, який стосувався питань партисипативної демократії.

В чому на сьогодні проблема правового регулювання питань партисипативної демократії? 140 стаття Конституції України визначає пріоритети місцевого самоврядування в Україні. Законом України про місцеве самоврядування України визначено ряд статей, якими унормовуються питання прямої демократії. Так, стаття 7 говорить про місцевий референдум абсолютно загально і говорить про те, що питання призначення проведення місцевого референдуму перелік питань, що вирішуються виключно референдумом, визначається законом про референдум, 8-а стаття "Про загальні збори громадян" визначає, що питань загальних зборів визначаються законом та статутом територіальної громади, стаття 9 "Про місцеві ініціативи" визначає, що регламентація місцевих ініціатив визначається представницьким органом місцевого самоврядування та статутом територіальної громади з урахуванням вимог Закону України "Про засади державної регуляторної політики в сфері господарської діяльності". 13 стаття "Про громадські слухання" унормовує громадські слухання і визначає, що такі питання визначаються саме статутом територіальної громади. Стаття 14 "Про органи самоорганізації населення" говорить про те, що питання органів самоорганізації населення визначається законом.

Таким чином різні форми прямої демократії... До речі, хочу сказати, що коли приймався Закон "Про місцеве самоврядування" визначалося буквально кілька форм прямої демократії, на сьогодні відкрита дискусія стосовно того, чи всі форми прямої демократії регламентовані в чинному законодавстві України. Це перше.

Наскільки є актуальними ті форми прямої демократії, про які говорить Закон "Про місцеве самоврядування", а також про ті, які у законі поки що не сказано. Це перше.

Друге. Регламентація питання статуту. Чи є статут імперативною нормою, чи ні? Які положення в тому числі про форми прямої демократії в статуті повинні бути зазначені, і чи повинен взагалі статут реєструватися в Міністерстві юстиції, і чи повинен бути державний контроль стосовно цього.

Якщо ми розглянемо статтю 19-у Закону України про місцеве самоврядування в Україні, яка якраз регламентує питання статутів територіальних громад, то ми побачимо, що частина перша говорить про те, що місцева громада може прийняти статут, тобто на сьогоднішній день статуту не є обов'язковими.

Друга частина – це статут територіальної громади підлягає державній реєстрації.

До чого я все це говорю, і чому у нас виникла дискусія стосовно форм прямої демократії. Ми прекрасно розуміємо, що основною формою прямої демократії у нас зазвичай є місцеві вибори, якими ми вибираємо представницький орган. І з цього моменту, як тільки легітимізується представницький орган, виникає на сьогодні, на жаль, конфлікт інтересів між представницькими формами демократії і прямими формами демократії. Чому? Тому що законодавчо всі форми прямої демократії у нас виписані абсолютно нечітко і делегування до локальної демократії, тобто статутом територіальних громад ми можемо впроваджувати ту чи іншу форму прямої демократії. На жаль, на сьогоднішній день немає чіткої... чіткого розуміння, скільки статутів взагалі у нас є, скільки статутів у нас є в об'єднаних територіальних громадах, скільки вони прийняті, які положення щодо форм прямої демократії закладені саме в статутах, і чи є положення щодо, наприклад, загальних зборів, органів самоорганізації населення, громадських слухань в тій чи іншій громаді. Такої статистики, на жаль, немає. Комітет отримав від Мін'юсту відповідь про те, що наразі відбувається дослідження і

сподіваюся. Що як тільки будуть результати, ми можемо оголосити цю статистику. Тим не менше, в умовах децентралізації виникає потреба узгодження концептуально тих питань:

Перше. Чи на законодавчому рівні ми маємо виписати абсолютно всі процедури абсолютно всіх форм демократії і яких саме? Чи, можливо, ми передаємо ці питання до територіальних громад? В такому разі, яким нормативно-правовим документом це має бути виписано? Звичайно, статутом, тому що статут це є мала конституція громади. Чи є обов'язковим статут? Чи повинні ми зараз вирішувати питання щодо обов'язковості прийняття статуту? Якщо так, то це всіх громад чи, можливо, буде новела з відтермінуванням цього питання саме до об'єднаних територіальних громад буде стосуватися? Які норми ми будемо закладати в законодавстві для того, щоб зробити обов'язковим врахування інтересів членів територіальних громад через прямі форми демократії? тому що на сьогодні ми знаємо, що навіть в тих статутах, які є сьогодні, або переписуються норми щодо форм прямої демократії законом про місцеве самоврядування, або вони не враховуються, або немає положень, або ці положення забюрократизовані настільки, що, наприклад, місцеву ініціативу або загальні збори провести неможливо, тому що ну, наприклад, там ініціативну групу треба реєструвати таким чином, що рада може відмовити в реєстрації ініціативної групи з того чи іншого питання і територіальна громада залишається без права на прямі форми демократії.

Отже, в умовах децентралізації, з одного боку, ми маємо більше делегувати повноважень, а, з іншого боку, забезпечити повсюдність місцевого самоврядування. У зв'язку з тим, що різні концепції в різних цих законах, а саме: законопроекти 2295а, 2296а регламентують місцеві ініціативи громадські слухання як окремі закони і пропонують конкретну процедуру.

Інша концепція, це законопроекти 3634, 7297, 7297а. Яка саме? Пропонується зробити обов'язковою нормою статуту, обов'язково враховувати місцеві ініціативи, тобто в різних законопроектах різні концепції, але вони цікаві в кожному з них. І вирішується питання щодо необов'язковості, як в

3634, Любомир Львович мене доповнить, якщо я неправа, щодо обов'язковості чи необов'язковості реєстрації таких статутів.

Тобто різні думки. Кожна думка має право на існування. Але для того, щоб ми прийняли рішення по тому чи іншому законопроекті, нам треба прийняти концептуальне рішення, якими кроками ми йдемо. Законодавчо врегульовуємо або надаємо це все на відкуп місцевій владі. Це перше питання. Що для нас є статутом, що є статутом для територіальних громад, зокрема під час децентралізації і які форми прямої демократія, ми підтримуємо і розвиваємо, які потреби у нас є і яке, найголовніше, для чого ми це робимо. Для того, щоб забезпечити легітимність волевиявлення членів територіальних громад і для того, щоб до нас приходили іменем громадян, іменем членів територіальних громад абсолютно, да, легітимних основ.

Ви знаєте, що часто до нас приходять і говорять: я – представник громадськості або народу, або члена громади. А який інструмент того, що тебе представляють? В чому ця легітимність? На жаль, треба вирішувати ці питання. Тоді, на мою думку, отих несанкційних, неправильних і, вибачте, проплачених мітингів стане менше, тому що громадяни будуть довіряти правильним законодавчо вираженим формам прямої демократії.

У зв'язку з цим є пропозиція не приймати рішення по кожному з цих проектів, а створити робочу групу, яка відповідь спочатку концептуально на ті питання, які зараз є, і на ті виклики, і згодом напрацює єдиний проект. І скорше за все, не хочу висловлювати зараз свою особисту думку, скорше за все, це буде єдиний проект змін в Закон про місцеве самоврядування з розширенням статей щодо форм прямої демократії. Можливо, це будуть якісь новели, але тим не менш, в тому числі і до статті 19 щодо статутів, тільки тоді, коли ми приймемо концептуально єдине правильне рішення. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колеги, чи є запитання до Олени Петрівни? Чи є у запрошених питання до нашого доповідача? Колеги, хто хоче висловитись? Колеги, спочатку народні депутати, хто хоче висловитись, поки.

Альона Іванівна, будь ласка.

ШКРУМ А.І. Доброго дня, ще раз, колеги. Насправді у мене немає заперечень щодо цього рішення. Я вважаю, що, дійсно, питання дуже важливе, тема дуже цікава, актуальна, навіть уже трошки перезріла. І я думаю, що нам треба просто взяти на себе зобов'язання, що ми швидко зробимо робочу групу, напрацюємо спільну концепцію. Зрозуміло, що тут багато є питань, які регулюють різні сторони, в тому числі, наприклад, от законопроект, щодо якого я маю честь бути співавтором, 7297-1. Напрацьовувався з громадськими організаціями, з тими, хто безпосередньо стикається на місцях з роботою в цій сфері, і їх теж треба, варто було б запросити до робочої групи. Я думаю, що ми швидко можемо це зробити, у нас у комітеті хороша в принципі є історія напрацювання швидко робочою групою концепції законопроекту, і далі вийти уже на якесь таке погоджене, в комітеті принаймні, рішення. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

В'ячеслав Андронович. Вибачте, Любомир Львович.

ЗУБАЧ Л.Л. Доброго дня, шановні колеги депутати, шановні запрошені! Дійсно, в умовах децентралізації ми не можемо залишатися осторонь питань місцевої демократії, вони є надважливими, і в умовах створення ще додатково об'єднаних територіальних громад вони будуть набувати все більшого значення.

Дійсно, є дві концепції, які розроблені членами комітету. Кожна з них має право на існування, по-різному воно працює. І тут хотів би зі свого боку подякувати Олені Петрівні, яка, дійсно, титанічну роботу зробила, оскільки прописала ті всі процедури і по громадських слуханнях, і по місцевих ініціативах.

З іншого боку, я притримуюсь трошки іншої концепції, бо вона народжена з тих часів, коли я працював в органі місцевого самоврядування, і в

мене завжди така була думка, що найкраща допомога з боку держави – це аби вона не заважала місцевому самоврядуванню. І коли згідно сьогоденного Закону про місцеве самоврядування є такий механізм, як статут територіальної громади, де можна врахувати певні особливості місцевого самоврядування в тій чи іншій громаді, а вони не можуть бути однакові, тому що по суті своїй ці громади є різні і за розміром, і за географічним статусом, і з інших причин. Тому, мені здається, що якраз місцеве самоврядування, а це є можливість самостійно врегульовувати певні питання, це якраз можливість для громад мати самостійність і в певних нормотворчих речах. Тому я є прихильник того, щоб залишити це право, скажемо так, прописувати процедури для громад в їхніх статутах.

Єдине, на чому я акцентував увагу, мені видається, що треба зняти цю архаїчну норму про реєстрацію статутів територіальних громад органами юстиції, тому що знову ж таки особисто маю досвід реєстрації статуту територіальних громад. Коли я працював у Львівській міській раді у 2010 році, місцева юстиція відмовила з абсолютно надуманих причин, відверто кажучи, цей документ, він викликає лише посмішку, але він був прийнятий і зараз, до речі, є продовження, так, для відома членів комітету. До речі, кому цікаво життя міста Львова, то повідомлю вам, що 27 грудня минулого року було обласною юстицією зареєстровано статут територіальної громади, і за дивним збігом обставин керівник обласної юстиції львівської 28 грудня був звільнений з посади. Совпадение? Можливо. Але я так не думаю.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Не заставляй мене ще сказати, до якої партії належав представник...

ЗУБАЧ Л.Л. Позапартійний, позапартійний.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Так.

ЗУБАЧ Л.Л. Абсолютно. Він був призначений міністром з іншої партії. Менше з тим, так само у своєму проекті закону ми пропонували як певний компенсатор, оскільки не буде механізму контролю у формі реєстрації статутів територіальних громад, передбачити такий як би стандарт статутної нормотворчості, як дороговказ, який мала би зробити Асоціація міст спільно з органами юстиції. Не як, скажімо, так якась резулятивна річ, а як зразок, як допомога. Тобто так само можемо це обговорювати.

Тішуся дуже, що так само і уряд через два роки запропонував свій варіант даного законопроекту врегулювання питань місцевої демократії. І я особисто тільки "за", аби ми об'єднали наші зусилля, сіли разом за стіл, залучили експертів і напрацювали спільний законопроект, який би врешті винесли на розгляд Верховної Ради і прийняли. Думаю, що це є можливо і реально. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Юрій Бублик, народний депутат.

БУБЛИК Ю.В. Дозволю собі дещо не погодитися із паном Любомиром, тому що це добре, якщо у Львові адекватна влада, адекватний міський голова і депутати, і громада. А як от у Полтаві – там навпаки. І тому, коли воно не прописано на законодавчому рівні і статут, і громадські слухання, громадські ініціативи, і так далі, тоді може спаплюжити місцева влада все це до такого крику, що ті люди, які залишилися в опозиції на проміжок від виборів до виборів, взагалі до їхньої думки ніхто не дослухатиметься. Тому краще це все діло внормувати, як на мене.

Щодо реєстрації в юстиції, також підтримую, юстиція має право перевірити на відповідність Конституції і законом, те, що громада прописала у статуті. Так, вона має певну...

ГОЛОВУЮЧИЙ. А якщо вона там пропише право на території на самовизначення...

БУБЛИК Ю.В. Звичайно, може попрописувати там нездорові речі, що притаманно другий раз громадам, на жаль. Тому краще хай воно йде через юстицію.

І поділяю позицію створити робочу групу, запросити до робочої групи авторів законопроектів хто готовий попрацювати, хто має гарні ініціативи і напрацювати гарну законодавчу ініціативу. На моє переконання, вона має стати частиною Закону України "Про місцеве самоврядування в Україні", щоб ми не плодили багато законів, щоб кожен громадянин відкрив один закон і там побачив все: від початку і до кінця місцевого самоврядування в Україні. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Свідомість громади ще повинна бути вихована, і воно повинно вирости. Скільки ростили львівську громаду для того, щоб вона була на тому рівні, щоб...

Зачекайте. Андрій Олександрович. Дякую, да.

РЕКА А.О. Дякую.

Я пропоную припинити обговорення, оскільки ми не готові до нього. Хороша пропозиція внесена. Хороша пропозиція внесена створити робочу групу і залучити... Кого треба, того й залучити! *(Шум у залі)*

І очолити її двом співголовам: Олені Петрівні Бойко і Любомиру Львовичу Зубачу. І на наступному комітеті розглянемо. І тоді у нас не буде оцих, скажемо, пропозицій.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Дякую.

В'ячеслав Андронович, нічого? Чи щось? Щось. *(Шум у залі)* З задоволенням.

НЕГОДА В.А. Шановні народні депутати... *(Не чути)*

Ну, після виступу народного депутата Реки, звичайно, мати сміливість продовжувати дискусію..... сказав, що треба робити далі і кого потрібно включити.

Я вітаю, по-перше, ініціативу комітету розглянути всі ці питання, пов'язані із місцевою демократією, статутами. Дійсно, сьогодні це є одне із актуальних питань, яке виникає не тільки там в процесі децентралізації з передачею великою кількістю повноважень, а воно було й раніше. Органи самоврядування, коли виникла ідея, наприклад, тих же статутів, знову ж таки кожен розробляв на свій там лад і там чи ви Асоціацію міст згадували, чи інші експерти розробляли, і часто ці статuti перетворювались в такі, знаєте, на великі кодекси як де різних збірок законодавства, з усього списували там, ну, і не зрозуміло, що це було. Тобто я веду до того, що все одно якась регламентація вимог, що має регулювати статут, має бути.

Питання тепер реєстрації, дискусивне. Звичайно, треба, щоб держава контролювала взагалі всі рішення. Був би в нас закон, про який ми так давно говоримо, про контроль за рішеннями органів самоврядування стосовно їхньої законності, не було б потреби реєструвати. Тобто ці органи, на які уповноважені питання... це рішення ради, воно має проходити певну експертизу, будь-яке рішення – чи це земельне, чи статутне, чи інше яке-небудь, там, право чи інші питання, значить, тоді не виникало б питань.

Тому, я думаю, на етапі поки ми будемо розробляти, приймати закон, ми знайдемо варіант, як легітимізувати. Тому що стоїть задача, звичайно, може бути явочна реєстрація чисто з заявкою, може бути інша. Але, мені здається, це не той варіант. Колись теж розглядали такі варіанти, що давайте всі рішення органів самоврядування там реєструвати по лінії там Мін'юсту, зверху аж до низу. Ну, це теж така, знаєте, форма не дуже ефективна. Тому, я

думаю, нам треба паралельно і думати над тим, не тільки як реєструвати статут, а і як забезпечити законність рішень органів місцевого самоврядування.

Ну, і я також погоджуюся з тим, що нам краще в Законі про місцеве самоврядування прописати всі ці норми, які стосуються не тільки статуту, а в статуті це і взаємодія і з громадою. Ми також не можемо інколи зрозуміти, як після того, як відбулися вибори органів самоврядування, обрали голову, завтра приходять люди кажуть, я представляю, значить, територіальну громаду. Такого бути не може. То все одно, як ми обрали парламент, і завтра хтось зареєстрував якусь громадську організацію і каже: "Я – народ України!". До речі, є такі організації "Народ України". Ви розумієте? Ну, не може цього бути.

Для того і є, значить, форми прямої демократії з тим, щоб сформувати органи. А далі наша задача, щоб вони були під контролем і взаємодією відповідно з територіальними громадами по тих питаннях, які знову ж таки будуть визначені обов'язкові в статуті, і ті, які можуть органи самоврядування визначити самостійно чи через рішення ради, чи через, наприклад, місцеві референдуми, якщо колись ми дійдемо до цього закону.

Тому я підтримую рішення, незважаючи на те, що уряд подав свій законопроект. Але я думаю, що це правильне рішення, хоча б в частині, що стосується статутного регулювання, або в цілому і прямої місцевої демократії інші питання ув'язати в один законопроект. Ми готові також із свого боку взяти активну участь, якщо пан Река дозволить, у підготовці цього законопроекту. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Бачите, Андрій Олександрович, в даному питанні ви вже всіх об'єднали.

Ще, колеги, будь ласка. Зачекайте, зачекайте.

Будь ласка.

ЛАЦИБА М. Доброго дня, колеги! Максим Лациба, громадська організація, проект "Громадяни в дії". І ми беремо участь в багатьох робочих групах місцевого самоврядування по напрацюванню статуту і положень місцевої демократії, в багатьох містах працюють наші норми. Загалом я підтримую, тут вже вона колективна пропозиція створення робочої групи, напрацювання спільного законопроекту на основі всіх цих п'яти законопроектів. І треба взяти все найкраще, а все найгірше залишити.

Перше, хотів зазначити, що хто основний потребувач, отримувач, бенефіціар вигоди від місцевої демократії? Це людина, це член територіальної громади. Да, це не міська рада, В'ячесла Андронович, я знаю, що ви любите більше міських голів і місцевих депутатів, вони мають важливу роль. Але місцева демократія – це в першу чергу процедури для громадян.

НЕГОДА В.А. Звідки ви знаєте, вибачте, про мою любов?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колеги, це дискусія для робочої групи, будь ласка.

ЛАЦИБА М. Тому я закликаю, що даний законопроект спільний, він має не погіршити те, що сьогодні мають вже громадяни. Наприклад, місто Львів. Я дуже радий, що там завершилася процедура реєстрації статуту, щоб ініціювати, місцеву ініціативу подати, треба 500 підписів.

По законопроекту, це 2296а, фактично треба збирати 7 тисяч 300 підписів. 500 і 7 тисяч 300, це дуже складно вийти на таку суму. І обмеження в часі – один місяць. Якщо ініціювати громадські слухання у Львові зараз 75 підписів, то треба буде 480 тисяч, тому що законопроект говорить: дві треті від членів територіальної громади. Тобто там дуже складні процедури, тим більше для місцевої ініціативи вводиться двоетапна процедура. Тобто спочатку збори людей. Для Києва це, наприклад, якщо зараз це просто тисячу підписів зібрав і все, подав, то це треба збори на 6 тисяч, а потім вже 15 тисяч зібрати, щоб тільки подати місцеву ініціативу.

Тому є пропозиція. Дана норма має не ускладнити і не погіршити той рівень демократії, який вже сьогодні мають члени територіальних громад.

Друге. Я...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колеги, я трошки хочу уточнити деякі моменти. Те, про що ви зараз тут почали дискусію, це робота для робочої групи. Тоді просто я зараз хочу ще раз почути точку зору не тільки колег депутатів, а і запрошених, відносно того, що ми напрацьовуємо єдину концепцію з цього питання. Для цього ми створюємо робочу групу. Якщо у когось є заперечення з приводу цього, я прошу це заперечення висловити. Якщо ні, у мене є пропозиція підтримати цю пропозицію і поспробувати проголосувати за неї.

Так, будь ласка, Юрій Ганущак.

ГАНУЩАК Ю.І. Концепцію чи сам законопроект група має зробити.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ще раз. Робоча група починає працювати взагалі над концепцією створення цієї законодавчої ініціативи..

ГАНУЩАК Ю.І. Все, дякую. Абсолютно підтримую, абсолютно підтримую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. А потім, коли вона напрацює цю концепцію і комітет її підтримає, ми почнемо працювати над законопроектом, створимо уже... заслухаємо на підкомітеті робочу групу вже тоді над текстом, який... вірніше, концепцію, яку напрацює ця робоча група. Поки ми говоримо про єдину концепцію.

В чому ще справа? Я розумію, що ці законодавчі ініціативи були розтягнуті і по часу. Перші ініціативи були ще на початку 2015 року. Після того ми прийняли велику концептуальну реформу щодо децентралізації, багато речей змінилося уже в самих текстах цих законопроектів. Тому

пропонується попрацювати над тим, щоб з'єднати все в єдине розуміння того, що ми хочемо зробити з вами. Немає заперечень? Немає.

Тоді, колеги, є пропозиція утворити робочу групу комітету з визначення шляхів реформування законодавства України в сфері локальної демократії.

Друге. Призначити співголовами робочої групи народного депутата України, голову підкомітету з питань органів самоорганізації населення, місцевих виборів та інших форм безпосередньої демократії Олену Петрівну Бойко та народного депутата України, члена комітету Любомира Львовича Зубача.

Третє. Залучити до участі в робочій групі, за згодою, народних депутатів України, представників центральних органів виконавчої влади, провідні асоціації органів місцевого самоврядування, неурядові організації науковців і експертів.

Четверте. Доручити співголовам робочої групи сформувати її персональний склад за погодженням з головою комітету.

П'яте. Доручити робочій групі поінформувати комітет про результати своєї діяльності на наступному засіданні комітету.

І шосте. Контроль за виконанням цього рішення покласти на секретаря комітету Олексія Гончаренка.

Якщо у колег немає заперечень по тексту цього проекту нашого рішення, то я прошу... Немає заперечень? Немає. Тоді прошу за нього проголосувати. Хто - за? Хто – проти, колеги? Утримався? Рішення ми прийняли. Дякую.

Колеги, про пропозицію, про яку говорила Олена Петрівна Бойко. Про пропозицію підкомітету з питань органів самоорганізації населення, місцевих виборів та інших форм безпосередньої демократії щодо відкладення розгляду Верховною Радою України проектів постанов про призначення позачергових місцевих виборів (за номерами 6413-35, 6413-44, 6413-55, це проміжок, 7455) до з'ясування остаточного вирішення питання з об'єднаннями територіальних громад.

Олена Петрівна, вам слово.

БОЙКО О.П. За інформацією, отриману від Міністерства регіонального розвитку, будівництва житлово-комунального господарства України сьогодні вже після отримання висновку обласних державних адміністрацій щодо відповідності Конституції та законами України проекту рішення про добровільне об'єднання територіальних громад на етапі прийняття остаточного рішення знаходяться, окрім багатьох інших, три громади. Зокрема, це Завадківська сільська об'єднана територіальна громада Сколівського району Львівської області, Деражнянська міська об'єднана територіальна громада Деражнянського району Хмельницької області, Новомосковська міська об'єднана територіальна громада Новомосковського району Дніпропетровської області.

Інформую, що до складу цих об'єднаних територіальних громад входять сільські ради, які свого часу порушили перед Верховною Радою України питання про призначення позачергових виборів відповідних голів, і у Верховній Раді зареєстровано відповідні проекти постанов. Це, зокрема, Росохацька сільська рада Сколівського району Львівської області, Нижнянська сільська рада Деражнянського району Хмельницької області, Губиниська селищна рада Новомосковського району Дніпропетровської області.

Отже, є необхідність, у разі розгляду завтра, 18 січня 2018 року, у сесійній залі питання про призначення позачергових місцевих виборів запропонувати Верховній Раді України відкласти до з'ясування остаточного вирішення питання щодо об'єднання цих територіальних громад такі проекти: 6413-35: проект постанови про призначення позачергових виборів Росохацького сільського голови Сколівського району Львівської області; проект Постанови про призначення позачергових виборів Нижнянського сільського голови Деражнянського району Хмельницької області (реєстраційний номер 6413-44); проект Постанови про призначення

позачергових виборів Губиниського селищного голови Новомосковського району Дніпропетровської області (реєстраційний номер 6413-55). Пропонується повторно повернутися до розгляду даного питання на одному з наступних засідань комітету на початку восьмої сесії.

Також інформую, що до комітету звернулася секретар Української міської ради Обухівського району Київської області Катерина Проценко з проханням відкласти розгляд проекту постанови про призначення позачергових виборів Українського міського голови Обухівського району Київської області (реєстраційний номер 7455) у зв'язку з початком процедури утворення Українського об'єднання територіальних громади з центром у місті Українка.

Отже, також є необхідність у разі розгляду 18 січня 2018 року в сесійній залі питання про призначення позачергових місцевих виборів запропонувати Верховній Раді України відкласти розгляд проекту Постанови про призначення позачергових виборів Українського міського голови Обухівського району Київської області (реєстраційний 7455), звернувшись при цьому до Київської обласної державної адміністрації з проханням висловити позицію щодо доцільності або недоцільності призначення таких виборів, та повернутися до розгляду питання на наступному засіданні комітету.

Після отримання відповіді голови держадміністрації.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колеги, чи є питання до Олени Петрівни? Немає.

Тоді я пропоную проект нашого рішення відносно цього питання. Відкласти до з'ясування остаточного вирішення питання з об'єднаннями територіальних громад проекти постанов про призначення позачергових виборів Росохацького сільського голови Сколівського району Львівської області номер 6413-35, про призначення позачергових виборів Нижнянського сільського голови Деражнянського району Хмельницької області з номером 6413-44, про призначення позачергових виборів Губиниського селищного

голови Новомосковського району Дніпропетровської області номер 6413-55 і про призначення позачергових виборів Українського міського голови Обухівського району Київської області номер 7455.

Якщо у колег немає питань з даного проекту, то прошу проголосувати за дане наше рішення. Хто – за? Хто – проти? Хто – утримався? Колеги, дуже вдячна.

Переходимо до блоку організаційних питань нашого засідання. У нас цікаві далі будуть іти блоки питань: про дослідження Лабораторії законодавчих ініціатив пропозиції до політики щодо врегулювання статусу депутата місцевої ради. Я хочу надати слово раднику Херсонського міського голови, депутату Херсонської обласної ради, члену виконавчого комітету Херсонської міської ради, експерту громадської організації Лабораторії законодавчих ініціатив – Катерина Вікторівна Гандзюк.

Катерина Вікторівна, скільки вам потрібно часу?

ГАНДЗЮК К.В. Скільки за регламентом?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Скільки вам потрібно часу?

ГАНДЗЮК К.В. Думаю, що 15 хвилин.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Давайте за 10 вкладаємося, а потім будемо бачити, можливо, до вас будуть питання, вони розширять вашу доповідь.

ГАНДЗЮК К.В. Дякую.

Дуже дякую за цю можливість взагалі в такому товаристві презентувати результати нашого дослідження. Це насправді дуже важливо, тому що проблема, з якої взагалі все починалося, і чому ми це дослідження провели, і чому перед тим як ми перейдемо обговорення якихось конкретних пропозицій, тобто в якому законі, що потрібно змінити або це врегулювати,

чому потрібно дати відповідь, власне, на політичну проблему, і чому рішення цієї проблеми повинно бути політичним. Це вже не перша презентація, яку ми робимо, в тому числі, я знаю, що деякі члени вашого комітету, ми вже бачились, вже це обговорювали.

І зазвичай я починаю цю доповідь з пригадування історії у 2005 році, коли у вересні Верховна Рада України прийняла зміни до Закону про статус депутатів місцевих рад, забезпечивши депутатів місцевої ради недоторканністю депутатською, і це мало певні політичні наслідки. Тому що це якраз тоді вирувала передвиборча кампанія і набиралися депутати майбутні у списки партійні. Це призвело до того, що в березні місяці наступного року Україна отримала достатньо проблемне п'яте депутатське скликання. Якщо ми подивимося навіть суто статистично, саме це було те скликання, під час якого, скажімо так відверто, пішла значна частина майна місцевих громад, тобто було достатньо таке специфічне скликання, оскільки воно підбиралося саме... туди йшли люди, які дуже прагнули цієї недоторканності, яка на місцевому рівні мала їм забезпечити певні якісь їх інтереси.

Так сталося, що з боку депутатів Верховної Ради по відношенню до депутатів місцевих рад був невеличкий сюрприз. Тому що як тільки ради приступили до виконання своїх повноважень, цю норму скасували, і вийшло так, що люди, які за цим йшли, нічого не отримували. Але дуже важливо, як будуть прописані ці правила щодо того, якими в першу чергу якісним буде от саме склад депутатів, а це десятки тисяч людей і дуже багато людей, які мали би працювати на благо своїх громад.

Проблема, яка перед нами стояла, це, по-перше, відповіді на питання, чи є сьогодні ті депутати і їх повноваження, чи допомагають вони їм представляти людей, чи воно знову от якимось чином відірване, тобто ця звична дискусія про те, який депутат кращий, чи мажоритарний, чи партійний . І зрештою, ми впираємося от в це політичне питання, що будь-які сьогоднішні спроби впровадити те, що називається імперативним мандатом, або те, що називається відкликанням депутатів, а це основна частина нашого

дослідження, воно впирається в те, що воно мало би подолати проблему політичної корупції. Але от, і ми про це в своєму дослідженні говоримо, на жаль, не вирішує це питання, тобто діюче законодавство, яке існує, воно неможливе до впровадження.

Скажімо, чому от саме ми почали про це розмову і ми почали це дослідження, тому що Херсон був одним з перших міст, в якому намагалися реалізувати цю норму, яка стосувалася відкликання депутатів місцевих рад. І на сьогоднішній день ми вже маємо всі необхідні рішення суду, які говорять про те, що за тим законодавством, яке сьогодні є, його здійснити неможливо. Але, як ми бачимо з тих законопроектів, які сьогодні є в Верховній Раді, депутати Верховної Ради чомусь вважають, що навпаки ці норми мають бути більш жорсткими і допомогти партійним організаціям наводити от серед своїх депутатів лад. Ми з цим категорично не погоджуємося, тому що знову ж таки, це суперечить саме представництву, і тоді депутат виходить, що він представник партії, а не представник чи то громади якоїсь, чи то округу, будь-чого взагалі, ну, тобто це порушує саме цю норму представництва.

І я не знаю, чи варто по нормах обговорювати, як ви скажете, чи будемо ми це зачитувати взагалі, чи просто у вас буде цей документ.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я не думаю, Катерино Вікторівно, що нам треба деталізація цього процесу. Але я хочу підкреслити, що будь-яка ініціатива щодо імперативного мандату відносно будь-якого депутата місцевої ради, вона підкріплюється і збором підписів членів громади для того, щоб його відкликати на рівні потім територіальної комісії.

ГАНДЗІЮК К.В. Проблеми, які виникли на практиці і які ми описали у своєму дослідженні, стосуються наступних моментів. По-перше, дуже складно сьогодні знайти причину, яка би була валідною для такого відкликання. Тому що зазвичай, як показує практика, цих ініціативних груп, які збирались в кількох містах в Україні, причиною вони зазначають невідповідність

діяльності депутата місцевої ради його передвиборчій програмі. Але тут колізія, тому що закон не вимагав від депутатів програм, і вони їх фактично не мають, тобто жодним чином це встановити неможливо.

Друга проблема, яка виникає на наступній стадії, – це те, що... ще є проміжна проблема, коли нам невідомо про випадки зібрати справді таку ініціативну групу у всіх абсолютно містах, де були такі ініціативи. Це були партійні ініціативи, які були замасковані під ініціативою місцевих громад.

Тобто це партійні організації збирали якісь ініціативні групи, причому до них, так як у Херсоні був ускладнений доступ, тобто вони не були відкритими, норма про те, що має бути повідомлення у ЗМІ, була суто формальною. І далі ми переходимо до етапу підписів.

Знову ж таки діюче законодавство не передбачає можливості ці підписи перевірити. Там закон нам прямо говорить про те, що підписи мають бути перевірені реєстром, із залученням працівників правоохоронних органів. Але ані реєстр, ані працівники правоохоронних органів повноважень перевіряти такі підписи сьогодні не мають. Тобто ті норми, які сьогодні закріплені, вони є фактично мертвими і не працюють, про що є відповідні рішення вже судів.

Другий момент, який стосується цього процесу перевірки підписів... Збилася з думки... Сама територіальна виборча комісія, що фактично територіальна виборча комісія їх перевіряє, перевіряє паспорти. Але знову ж таки є відповідні рішення суду, які говорять про те, що це зробити неможливо.

Ще одна колізія, яка виникає і проблема, – це те, що сьогодні... кого сьогодні вважати виборцями. Всі депутати місцевих рад були обрані по загальноміському виборчому округу. Тобто що є їх округом? Той маленький округ, де вони обирались, де вони підтримують, можливо, або ні зв'язок з громадою, чи це взагалі є все місто. Де збирати ці підписи. Досі насправді чіткого визначення цього немає.

Щодо позиції ЦВК. Я знаю, що і Центральну виборчу комісію, я думаю, що і ваш комітет завалили листами, з різних міст люди з проханням роз'яснити, як це було. На сьогоднішній день ЦВК фактично воно видало

постанову номер 13, це стосувалося міста Дніпра, і їх цього процесу, і після цього фактично від цього усунулася.

Що ми пропонуємо. Ми пропонуємо виправити, власне, ті всі моменти, про які ми говоримо, дозволити комусь чи то реєстру, чи то поліції чітко визначити в законі, хто має право перевіряти ці підписи. Але спершу врегулювати, де саме мають вони бути зібрані ці підписи. Тобто звісно, що було б правильно і відповідало б депутатській діяльності. Це дуже дивно, коли людину обирали там виборці в одному районі, а будуть відкликати в іншому, як практика показала, що саме так і бувало, ці ініціативні групи збирали не там, де депутат проводить свою активну діяльність. Тобто оце є певним чином має бути унормовано, тобто знову ж таки детально розписувати не буду.

Але є інші такі підпроблеми, які виникали вже в процесі діяльності, що сьогодні депутат місцевої ради фактично не відчуває себе захищеним. Знову ж таки це політична проблема, і на неї має бути політична відповідь. Що є первинним для депутата – партія, яка його висунула, чи виборці, з якими він повинен підтримувати певний зв'язок? Тому що є певне протиріччя, яке б рішення не було прийняте і по якому б шляху надалі не пішла ця законодавча ініціатива щодо врегулювання проблем, які виникають у цьому питанні, в першу чергу відповідь має бути звісно політична. Тобто або це буде, ми посилимо мешканців округу міста, виборців, назвемо їх, посилимо їх можливості впливати на діяльність свого депутата або будуть посилені можливості партійних організацій. Тобто коли буде зроблений цей політичний вибір в першу чергу, далі можна буде вже говорити предметно, це проблема, з якої виникають всі інші.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Все? Катерина Вікторівна, все, ви закінчили?

ГАНДЗЮК К.В. Так.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Вдячна, вдячна вам.

Да, зараз, колеги, і виступ, і питання, можуть бути одночасні. Так?

Будь ласка, Альона Іванівна.

ШКРУМ А.І. Дякую.

У мене коротке питання, пані Катерино. Ну, мені б хотілося, щоб дослідження мало таку практичну площину, да. От які ваші пропозиції, тобто чи вважаєте ви, що має бути механізм все ж таки відкликання від громади депутата, і він має бути іншим? Чи він взагалі не має бути? Да, от мені до кінця не зрозуміло.

І мені ще цікаво. У нас вже є рішення Конституційного Суду, правда, по іншому закону, який був визнаний неконституційним, я думаю, що, ну, ми про це пам'ятаємо, про вибори народних депутатів, коли партії могли змінювати фактично виборчі списки, ну, і скористалися цим. І, якщо прочитати рішення, то там дуже цікаві є аналогії, в тому числі до теми вашого дослідження, де наш Конституційний Суд говорить фактично про те, що можливість виключення партії кандидатів із виборчого списку після оголошення результатів виборів суперечить низці конституційних принципів народовладдя, свободи політичної діяльності, вільні вибори, вільне волевиявлення, вільний депутатський мандат. Ну, зрозуміло, що це можна тільки за аналогією притягти, що це рішення на інший закон і на інше питання. Але, ну, мені здається, що аналогія присутня.

ГАНДЗІЮК К.В. У вас є текст самого дослідження?

ШКРУМ А.І. Так, так, у мене на комп'ютері текст дослідження.

І, можливо, чи вам відомо, чи були конституційні оскарження до Конституційного Суду якраз предмету вашого дослідження на конституційність цього закону? Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Колеги, я хочу сказати... Зараз. Зачекайте, без мене вам не включать, на жаль. Тут уже принципи демократії, да... В дії.

Я хочу сказати, що приклади відкликання депутатів місцевої ради у нас є і достатньо серйозні такі відклики. З цим борються і політичні партії, і ті, хто не зацікавлений був в цьому відкликанні, і ті, хто дуже зацікавлений були в таких відкликаннях, починаючи від Кривого Рогу, там, наприклад, те, що в Луцьку у нас там відбувається зараз, і в інших містах, і таке інше. Але... Да, в Миколаєві.

Але я хочу сказати, питання щодо від кого більше залежним, да, ви дуже делікатно сказали, а я зараз неделікатно скажу. Від кого більше залежним має бути місцевий депутат – чи від громади, яка його обрала, чи від політичної партії, яка сьогодні його висунула кандидатом в депутати. Але і так, і так він залежний. Тому що, якщо він буде погано працювати, громада його відкличе, збере підписи і передасть в територіальну виборчу комісію, якщо він не буде виконувати ще програму партії, від якої він обраний, партія його просто наступний раз не висуне кандидатом в депутати. Тут залежність... тут будь-кому, нам, членам, наприклад, комітету у Верховній Раді, чи тому ж депутати, що для нього краще, просто не можу бути. Нам треба навчитися і зможти прописати ці механізми так, щоб вони поєдналися, правильно поєдналися відповідно до закону.

Я вибачаюсь, Любомир Львович, будь ласка.

ЗУБАЧ Л.Л. Катерина Вікторівна, якщо я правильно почув, то ви досить критично ставитеся до тих процедур відкликання депутатів місцевих рад, які відбуваються. І ті ініціативи народних депутатів, які спрямовані на те, щоб впорядкувати ту процедуру, так само ви так досить покритикували.

Але от хотів до вас звернутися як ви керівник громадської організації, бачу, ви радник херсонського міського голови, то от порадьте, що нам робити. У нас в Херсоні складна ситуація, у нашої політичної сили...

ГАНДЗЮК К.В. Яка ваша політична партія?

ЗУБАЧ Л.Л. "Самопоміч". У нас були обрані депутати, фракція, потім частина тих депутатів отримали у мерії посади. Один став заступником, другий став керівником водоканалу, третій став радником. І раптом змінилася їхня політична позиція. Раптово. Тобто їхня позиція вже не відповідає позиції партії, а вона йде в абсолютному форматорі міського голови. То це правильно, що ми їх хочемо відкликати чи це неправильно? От з точки зору тої аналітики, яку ви проводили як керівник громадської організації і радник міського голови Херсона, то, будь ласка, от порадьте мені, дайте пораду.

ФЕДОРУК М.Т. І ще в цьому ж...

ГОЛОВУЮЧИЙ. В цьому ж... Будь ласка, Микола Трохимович.

ФЕДОРУК М.Т. Ще ж в цьому, знову по "Самопоміч". Приклад в Чернівецькій міській раді. Чотири депутати...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Не виходьте, зірвеш мені кворум...

ФЕДОРУК М.Т. ...від "Самопоміч" за рекомендацією керівництва партії подали заяву про те, щоб припинити повноваження депутатів Чернівецької міської ради. Але із... Але, але, але. Значить, в законі передбачена процедура, що за це... Дякую. ...що за це мають проголосувати депутати, весь склад ради.

Враховуючи те, що я, можливо, вживу непарламентський вираз такий і інше, що вони лягли під більшість, яка там управляє процесами в Чернівецькій міській раді, інша політична сила... Одна, одна більшість, одна. Вони, звичайно, не проголосували, і до цього часу вони абсолютно не представляють партію "Самопоміч". Вони представляють кого угодно, але не партію

"Самопоміч". От як поступати в даній ситуації? Це перекликається з Херсоном.

Нам треба також подумати, шановні колеги, коли про питання відкликання депутата, якщо депутат подав заяву про складання повноважень, то хто може йому це заперечити? Правда, і Верховна Рада показує негарний приклад по тій же Альоні Бабак і тому подібне.

Тому яка ваша думка з цього приводу? Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колеги, я хочу сказати, що пані Гандзюк прийшла до нас поговорити по тих проблемах, які вони як громадська організація напрацювали, які вони бачать, вона сама місцевий депутат, і тому вони бачать в зв'язку з тим, що відбувається сьогодні у нас на місцевому рівні. А ми сьогодні накиннулися і намагаємося, да, почути пораду, що нам робити з нашими місцевими депутатами, які сьогодні перестали виконувати партійну дисципліну.

Будь ласка, Катерина Вікторівна.

ГАНДЗЮК К.В. Пані Альоні відповідь. Ми досліджували досвід світовий, насправді, і позиція в тому числі європейських демократів про те, що імперативний мандат не є демократичним в принципі. І я особисто, це моя думка, в якій я переконана і в якій я намагаюся переконати інших, вважаю, що є єдиний шлях позбуватися поганих депутатів. Це нові вибори. Пройшли вибори, всіх поганих, ми за них не проголосували, не включили до списків.

"Самопоміч", до речі, яка задає питання, це ж у вас цей меч, про який ви говорите, він у вас з двох боків. Це ж мер Скадовська, якщо я не помиляюсь, от тут сидить? Це зворотній бік намагання людей міняти вибір виборця не на виборах. Тобто ми думаємо, ми знаходимо хитрі способи, ми знаходимо можливість відкликати когось, ми намагаємося це все зробити, десь секретаря замість міського голови поставити, кручу, верчу, обмануть хочу. Тобто це неправильні речі. І якщо ми думаємо, що ми десь зробимо такий механізм, де

можна буде вирішувати будь-яку проблему не дуже демократичним шляхом, а якимось от таким секретним лейфхаком, а десь будемо вимагати демократії і вирішувати лише на виборах, як наприклад, сталося в Миколаєві, де абсолютно невідомо, як утворена за ніч більшість змінила своє рішення і зняла мера... Ну, невідомо як, тому що ще там за два дні до цього у них голосування, вони не хотіли так голосувати. Я розумію ці всі партійні запитання, і насправді вони є важливі, тому що я з цього починаю, з того, що саме в політичних відповідях на це питання лежить ключ до вирішення.

Щодо Херсонської фракції "Самопоміч". Там проблема в тому, що голова фракції від якого пішла фракція, там фракція пішла не від партії, вона пішла від свого голови. І партія, не маючи сміливості і можливості позбутися керівника фракції, тому що він має певні родинні стосунки там з кимось у партійному керівництві, не чує своїх власних депутатів. Але знову ж таки, якщо...

_____. *(Не чути)*

ГАНДЗЮК К.В. Вони ж там і були ж насправді. Треба дивитися, кого брати в списки. Це те, з чого я почала, ми не подолаємо політичну корупцію, ми не змусимо партії підбирати якісних людей змінами законодавства, яке буде стосуватися статусу депутатів. Партіям – ну це такий механізм, світ сьогодні переживає певну кризу, виникають дуже багато різних популістичних партій, це не тільки там українська, а це й європейська проблема. Це питання до, партійна дисципліна робиться не після виборів в раді, партійна дисципліна робиться всередині партійних організацій. Добирайте уважніше людей. На жаль, ця система вибрів, яка була до місцевих рад, вона не те, що неідеальна, вона, це взагалі була певна лотерея, з чого взагалі і виникають от зараз ці дискусії в різних партіях, що партії не могли контролювати, кого вони візьмуть до себе в списки. І це величезна дискусія насправді до того, що зараз говориться про вибори до Верховної Ради, там, чи мають списки бути

відкритими, чи має партія впливати. Звісно, що партійні організації незадоволені, бо вони не контролювали цих людей, які пройшли, які пройшли, з ними довелося знаходити спільну мову і, як ми бачимо, по Україні не завжди виходить.

І ще важливий момент, ми відслідковуємо дуже уважно всі, в тому числі судові, процеси і, в тому числі, всі процеси відкликання по Україні, в Україні немає жодного випадку, коли цей процес завершився суто от так, як прописано в законі. У будь-якому випадку чи то місто Сватове, про яке ми говоримо, чи то Кам'янське, чи це Дніпро, чи це Луцьк, де це починалося, чи це Чернівці, ми всюди бачимо там чи в мас-медіа, чи де верхівку політичних певних домовленостей. Тобто навіть там, де політики йшли і складали мандат, це не було наслідком впровадження, відкликання за народною ініціативою, це були певні політичні домовленості, в результаті яких от ця людина, яка мала конфлікти і йшла, і там вже далі вони це вирішували. Тому що знову ж таки там, де справи вирішувалися в судах, всюди є підтвержені судами от саме ті висновки, які ми робимо, це, до речі, сторінка 22, там я не буду просто їх зачитувати, бо це довго, по подробицях що потрібно там поміняти.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Катерина Вікторівна.

Я думаю, що ми так от зараз домовимося, домовимося, говоримо про пропорційну систему виборів і дійдемо, що саме ідеальна система – мажоритарна, де виборець... Колеги, я вас дуже прошу.

ГАНДЗЮК К.В. Можливо, на місцевому рівні вона і була б ідеальна. Це ж питання до дискусії.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колеги, я б просила вас, у нас така гаряча дискусія. Олегу Романовичу слово, і будемо завершувати.

БЕРЕЗЮК О.Р. Я розумію, що політичну культуру, яку впроваджує в культуру політики України "Самопоміч", є важливою. Вона є важливою в цій дискусії.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Навіть заперечень немає.

БЕРЕЗЮК О.Р. Абсолютно. Тому що всі партії так якісно підбиралися, що від них не йдуть люди, їх не виганяють також. А от ми так от підбирали погано...

Так от хочу вам сказати, шановні колеги, політична культура, яка вона? Якщо я прийшов з думками, ідеологією і, грубо кажучи, брендом популярним у публічне управління, і протягом з мого перебування в публічному управлінні на виборній посаді, яка склалася через голосування людей, мої погляди раптом змінилися або умови в моєму житті склалися, політична культура демократій говорить про те, що я не відповідаю мандату, проголосованому людьми, не політичною силою. І тоді я як політично культурний політик беру і пишу заяву, що я міняю і йду назовні для того, щоб зайти з іншими, яких я сьогодні сповідую.

Тим більше, дорога моя пані Катерино...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Вікторівно.

БЕРЕЗЮК О.Р. Вікторівно, якщо я іду на виконавчу службу і є залежний у вертикалі виконавчій, це ще більша політична культура. Я не можу, напевно, на якісь моменти користуватися привілеєм вільного мислення політика. То я що беру, пишу заяву і сам прошу йти.

А сьогодні такою псевдodemократичною позицією боротьби проти партійної тиранії ми підсилюємо корупційну тиранію у містах. Ви хочете, щоб я повірив, що більшість людей це роблять тому що вони мають

переконання? Ні, це другий фактор страшної української реальності після культури, це бідність і залежність.

Тому ми з вами робимо велику справу, ми на собі експериментуємо все, що ми раніше не робили. Тому я буду вважати, що те, що сьогодні робиться, це дуже позитивно, це наші "гулі", які ми набиваємо по дорозі до навчання демократичної культури політики. І тому завжди будуть люди, які роблять дуже добре, і люди, які роблять помилки. Це – людина.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Почему ты в это время посмотрел на меня?

БЕРЕЗЮК О.Р. Я згадав слово. Це ви мені завжди говорите просто, ви як досвідчена людина це мені кажете.

Тому я би вже навіть закінчував цю дискусію тільки тому, що ми мусимо визнати, що політичної культури відповідальності перед виборцями в Україні поки що дуже мало. Зауважте, що я політкоректно кажу, що її немає – її дуже мало. І вона тільки з'являється.

Тому я буду за те, щоб виганяти людей з політичних сил, які змінюють свою думку не тому, що вони погані, тому що для тої думки, напевно, є інші політичні сили. В цьому полягає демократія, воля і свобода. Кожен з нас має право говорити і думати як завгодно, але якщо ти прийшов з одним, використав цей віз, ці колеса, і раптом змінив свою думку, іди чесно у вільний світ і шукай інші колеса або твори свої. Не переконуй, що ти найкращий. Ти найкращий, але в цій ситуації ти зловживаєш голосом виборця, який не за тебе голосував, а голосував за ідею, яку ти ніс. І я в цьому буду переконаний не тому, що вона правильна чи я так думаю, тому що це культура поколінь світу. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Олег Романович.

Ще раз хочу підтвердити, що це шлях дуже довгий і дуже важкий. І ще раз хочу просту істину сама собі нагадати, що головним суб'єктом будь-якого

виборчого процесу є все ж таки виборець. І якщо ми починаємо говорити про нього, то в першу чергу ми повинні прислухатись до цього, що хоче виборець. Коли це партії усвідомлять, у нас з вами будуть кращі закони про вибори і народних депутатів, і депутатів місцевих рад. Тому що важко голосувати за закони, які ще недосконалі в цьому відношенні.

Будь ласка, Юрій.

ГАНУЩАК Ю.І. Я не хотів виступати, але тут прозвучало декілька тез, які достатньо такі, ну, серйозні, контраверсійні, я би сказав.

Давайте, виходимо з однієї позиції. У нас є Конституція, яка передбачає, що міський голова є авторитарною фігурою по Конституції, набагато більше ніж Президент. Тобто він не контрольований інакше ніж дві третіх. Ну, так виходить. Тобто було би нормально, була би система: там, мер – менеджер або мер – представник більшості партійної, все. І тоді би система була так: як зайшов, так і відійшов. Єдиний спосіб, дійсно, його певним чином стриножити – це оці дві третіх. Так, звичайно, воно отак кострубато виходить, але в будь-якому випадку навіть ті речі, які відбуваються в міських радах, вони є відображенням ситуації на території. Може бути абсолютно геніальний мер, але бюджет голосує рада. Так за великим рахунком. І через бюджет вона може певним чином вся його геніальність, якщо він не може переконати, то тут є.

Тепер щодо мажоритарка, пропорційка. Всі мери мріють про повернення мажоритарки. Ну, це однозначно. Але я ще раз кажу, благими, як кажуть, намереннями дорога в пекло, зафіксовано.

Що ми маємо, як ситуація міняється. В ОТГ у нас мажоритарні округи по суті відображають старости. Більше того, у законопроекті новому, який буде іти, за рішенням ради будуть розбиватися поквартально, і теж буде там представник, наприклад, квартальні комітети, ну там формула дається, щоб було достатньо більше, кількість людей помножити на територію. Це один варіант. Значить, треба протиставити певним іншим.

Ще одне. Отут, дійсно, я говорю про культуру. У нас немає поки що політичної культури визначати місцеві інтереси партійних партій. Тобто, якщо допустимо у тій же самій Франції при владі соціалісти там нагорі, бо вони піднімають податки. Но зате коли праві, вони опускають податки. Але на противагу їм на місцях податки піднімаються, от плата за землю, там, податок, зараз ми дали цей інструмент. І от вироблення оцієї політичної якраз культури, що ти піднімаєш податки, але використовуєш гроші на те, що ти пообіцяв виборцям, воно зараз наближається. І в цьому відношенні пропорційно система виглядає набагато краще.

Ну, і тут я з Олегом Романовичем також згодний. Відповідальність треба визначати за кимось. Тобто людина красива сама по собі, коли вона обіцяє, іде на вибори. Це при мажоритарці. А потім, виявляється, та коли він ішов за недоторканністю. Ну я ж теж був депутатом міської ради і знаю, хто чим дихає і так далі. І отут у нас виходить яка ситуація: хтось за нього має взяти відповідальність? Але отут трохи контраверсійно те, що в процесі уже... в процесі уже діяльності відкликання депутатів має йти не через партійний механізм, а саме той механізм, який, до речі, ми пропишемо у статутах. Тому що статут – це єдина позиція, яка вилізає через... ну, як кажуть, "вещь в себе" оце. Оце зовнішнє від ради система.

_____ . Не можна в статуті прописувати зміну закону...

ГАНУЩАК Ю.І. Подождіть, подождіть! Я поясню...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колеги, я вас дуже попрошу.

ГАНУЩАК Ю.І. Ні, ні, ви мене не зрозуміли! У статуті не порядок відкликання іде...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колеги, відключу мікрофон! Демократія...

ГАНУЩАК Ю.І. ...а порядок здійснення...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Зачекайте! Зачекайте.

ГАНУЩАК Ю.І. ...відповідних ініціатив.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Крім Ганущака всіх можу зупинити, його не можу.
Колеги, дуже прошу...

ГАНУЩАК Ю.І. Ну, мене неправильно зрозуміли!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ні, ні, ні. Дуже прошу...

ГАНУЩАК Ю.І. В статуті порядок здійснення ініціатив. А відкликати треба по закону.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Просто ви починаєте говорити речі, які викликають дискусію. Ще раз говорю, ці статутні речі, про які ми почали з вами говорити на початку нашого засідання комітету, ми будемо обговорювати. Це тема для робочої групи.

Катерина Вікторівна, з великою вдячністю до вас від всіх членів комітету, тому що ця інформація, яка вами напрацьована, вашою громадською організацією, яка іде знизу, вона дуже важлива, тому всі ці речі ми сьогодні концентруємо тут в підкомітеті і в робочій групі, яка займається цими питаннями. І я думаю, що контакт між вами і підкомітету, який займається цими питаннями, він буде тісним. Ще раз вдячна. Якщо у вас одне слово є, будь ласка. Да.

ГАНДЗЮК К.В. Я пану Олегу відповім дуже коротко, що, звісно, це чудові речі про відповідальність, яка має бути. І я їх тільки підтримую. Але ж пропишіть тоді так, щоб це не вимірювала людина суб'єктивно чи сьогодні ви – зрадники, бо ви мені не подобаєтесь, а завтра ви молоді і дотримуетесь дисципліни. Нехай депутати подають цю програму, аби можна було потім її взяти і виміряти чітко, чи порушує він цю дисципліну, чи просто він сьогодні незручний, його переслідують, і тому він, ну, тобто це суб'єктивно. Пропишіть це, дуже просто.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Катерина Вікторівна. Дякую.

Колеги, завершили це питання. Ще раз, ми інформацію приймаємо до відома і передаємо в підкомітет, який займається цими питаннями. Дякую.

Переходимо до наступного питання: про аналітичний звіт "На півдорозі: "Децентралізація", реформа фінансів органів місцевого самоврядування та реорганізація державного сектору в Україні у 14-16-х роках", підготовлений в рамках діяльності шведсько-угорського проекту "Підтримка децентралізації в Україні".

_____ . Українського проекту.

ГОЛОВУЮЧИЙ. "Децентралізація в Україні".

Тоні Левітас, експерт шведсько-українського проекту "Підтримка децентралізації в Україні". Будь ласка.

ТОНІ ЛЕВІТАС. Доброго дня! Перш за все для мене дуже велика честь сьогодні бути, це нечасто зовнішні експерти розмовляють з парламентарями. Я маю надію, що те, що я скажу буде доречним.

Я хотів би привернути вашу увагу до, будь ласка, певно, всі бачать цей графік. Що показує цей графік. Це стандартне представлення рівня децентралізації в європейських країнах. Зелений стовпчик ілюструє взагалі

розмір публічного сектору відносно ВВП. А помаранчевий – це доходи, контрольовані місцевими органами влади. А чорний – це стандартний вимір фіскальної децентралізації суто у фінансових термінах, виражений як частка від загальних державних доходів в контрольованих місцевих органах порівняно з розміром загального публічного сектору.

Що ви бачите тут, це те, що Україна є найбільш, найбільш ...централізованою країною в Європі. Фактично, це 16-го року графік. А, коли ми подивимось в 92-му році, ви не побачити відмінностей. Це перше, що я хотів би зазначити і привернути вашу увагу в суто фінансових термінах. Україна вже багато років є, достатньо грошей віддає на місцевий рівень.

Другий момент, який би я хотів сказати, що праворуч від України, там Данія найбільш децентралізована країна, Швейцарія. І там ви бачите зірочку – Швейцарія. Всі, що мають оту зірочку, це федерації, а всі праворуч без зірочки – це унітарні держави.

І друга важлива риса цього графіку, що велика різниця між децентралізованою унітарною державою і децентралізованою федеральною державою. В децентралізованих унітарних державах головним актором на місцевому рівні – це муніципалітет (це Швеція, Фінляндія, Польща або Данія). Головним гравцем є муніципалітет і комуна. Всі місцеві органи влади вище майже нічого не отримують від цього фінансового пирога. Більшості грошей і повноважень на муніципальному.

А в федераціях абсолютно протилежна ситуація. Більшість функцій і грошей на регіональному рівні знаходиться. І що я хочу зазначити? В Україні це питання не вирішено. Ми не знаємо, де, на якому рівні мають бути повноваження і гроші. І більшість повноважень і грошей.

Другий момент. Це не нова проблема. Проблема, як я вже говорив, що в 90-ому році от суто в фінансових термінах Україна вже була дуже децентралізована протягом великого проміжку часу. Але проблеми полягають в інших місцях і проблеми, перш за все, коли ми говоримо про міста обласного значення, громади, райони, області, ми називаємо все місцевий

рівень самоврядування". Але фактично області і райони ніколи не були місцевим врядуванням. Вони мають виконавчу функцію. Вони призначені з вищого рівня.

І друга проблема поєднана з першою, і це незалежно від того, що на місцевий рівень достатньо грошей приходить. Їх фактично можливість витратити до останнього моменту це міністерство контролювало ці норми видатків. І найсамий нижчий рівень місцевого врядування громади замалою була і занадто фрагментованою для того, щоби надавати на розумному рівні, нормальному рівні публічні послуги, і всі ті проблеми я поєдную, тому що 1500... 15 тисяч – це середній розмір, і політично, і фіскально вони від вищих органів району області залежали. Я це про громаду кажу. І район, і область, а як я вже кажу, наполовину місцевий орган, а наполовину представляють загальнонаціональний. І з вищого рівня їх добре контролюють.

І після Помаранчевої революції була зроблена спроба все це... з цим розібратися, і фактично польська модель децентралізації була успішною на той момент, і Україна дивилися в той бік: в Польщі комуни, муніципалітети... Це на воєводському і на рівні повіту невеликі гроші йшли на муніципалітет. То по Помаранчевій революції були плани консолідувати громади, запровадити демократично вибрані виконавчі органи на обласному і районному рівні, і покращити фінансову систему шляхом уникнення контролю від міністерств витрат на місцевому рівні.

На жаль, ці плани ніколи не були втілені в життя навіть і в певній частині, тому що от саме не було більшості для конституційних... зміни Конституції, щоб характер районів і областей змінити, і пішов шлях по об'єднанню територіальних громад.

Після Майдану і окупації Криму і Донбасу ці плани знову з'явилися. Частиною вони фактично були, я перепрошую, але як захист від очікування експертів західних через федералізацію України.

І уряд України дуже розумно сказав: "Ні ідеї федералізації! Ми будемо децентралізувати". І повстали ті ідеї, щоб первинним місцем, де на

субнаціональному рівні мають бути функція – саме на рівні міста, на рівні ОТГ.

І знову неможливо було отримати такий закон, який би вимагав об'єднання громади і змінити Конституцію. І замість цього реформа місцевого врядування фактично відбувається через зміни в фінансовій системі і через процеси добровільної... добровільного об'єднання.

Зараз що я хочу показати? Що ми можемо... як ми можемо охарактеризувати цей процес? В останні декілька років і те, що ви побачите, це результат аналізу тих фінансів, які знаходяться на певному рівні місцевого врядування. Ця картина покаже цікаві речі. Це говорить: незалежно від того, що Україна має... знаходиться в стані війни, національний, загальнонаціональний рівень багато... зростає частина доходів відходить на місцевий рівень. За останні роки незалежно від усіх цих тисків зовнішнього середовища, а традиційно в таких умовах централізуються ресурси, а національний... загальнонаціональний рівень захистив місцевий рівень, і я не знаю такої країни, яка в таких зовнішніх умовах змогла за таких шоків утримати надання значних ресурсів а субнаціональний рівень. Але це не означає, що на місцевий рівень приходять нові гроші. Частина обговорення децентралізації в Україні про те, що оці мільярди нових гривень, які надходять на місцевий рівень. А на наступному слайді ви побачите, що кількість грошей, які йдуть в номінальних величинах та з корегованим на інфляцію термінах. І ви побачите, що в номінальних величинах в 2014 році десь 240 мільярдів гривень, а зараз 363.

Але коли корегувати не інфляцію, що... тобто в реальному вимірі, в 2015 було падіння, а потім трохи вирости ці доходи місцевого рівня в 2016 році. Чому це важливо розуміти? Частина ця важлива тому, що в Україні має визначити, що як би децентралізація – це більше грошей на місцевий рівень, а це... децентралізація – не те, це не те. Тому що місцевий рівень отримував гроші протягом певного часу і достатньо. Але що більш важливо, ніж це, це дискурс про те, що всі отримують мільярди нових гривень. А це маскує

важливий структурний зсув. Переміщення відносин між загальнонаціональним і субнаціональним рівнем.

Ви побачите на наступному слайді, що я маю на увазі. В термінах на інфляцію на 30 процентів зменшилися доходи на рівні області. Тобто області... це область рівень який втратив найбільше за останні декілька років.

З іншого боку, міста обласного значення виграли, тому що майже на 14 процентів їх доходи зросли.

Доходи районів залишилися стабільними, але вони десь 50 процентів їх... 40-50 процентів – це просто трансферти, які приходять з загальнонаціонального рівня на підтримку бідних родин. Тобто район втрачає свій статус як незалежний агент в публічних рішеннях, все більше стає каналом, вікном трансфертів, скажімо так.

З іншого боку, доходи громад і ОТГ зросли. Але весь... все це зростання фактично стосується ОТГ. І ви можете побачити, що 7 мільярдів на рік, приблизно, отримують. А не об'єднані отримують 200 мільярдів на рік.

Якщо ми подивимося на ці цифри, но в подушному виразі, як цей бюджет можна виразити в гривні на особу, ви побачите, що на область зараз на особу менше на душу, ніж громада. А ОТГ починають отримувати майже таку подушну частку, як міста обласного значення. Тобто структурна подібність бюджетів міст обласного значення і ОТГ зближуються, це дуже подібні. І якщо, дійсно, ті гроші, які з району.... на район приходять на соціальні виплати, і якби вони були в бюджеті ОТГ, тоді подушно... дуже би виглядало – подушний дохід на ОТГ як в містах обласного значення.

І мені здається, що ми бачимо структурний рух України в бік моделі децентралізації, де головним гравцем стає... міста обласного значення і ОТГ. І ми бачимо фактично, як вони... і роль, і важливість області і району скорочується. Це, скажемо так, це неповністю виражена політика загальнонаціонального рівня. І в чому проблема? Що це робиться без чіткого бачення, куди цей процес рухається. Один з елементів, це все, що нас турбує,

чи потрібно зробити область повністю демократично вибраним органом рівень області. Чи це потрібно? Це питання.

Я так думаю, що не варто турбуватися, щоб на обласний рівень був повністю вибраним демократичним органом, але вони можуть залишитися деконцентрованим органом загальнонаціонального рівня з обмеженими функціями публічного сектору із реальною роллю, функцією підтримувати дисципліну і контроль за легальною діяльністю області... міст обласного значення і ОТГ. Законність їх діяльності. Можливо, можна не дивитися в бік як демократично вибраних органів, а розглядати їх як... І це може усунути деякі моменти в рамках особливо ...згоди Мінських домовленостей. Тобто таким чином можна зменшити оцей тиск сепаратистських настроїв.

Яку реально роль має район відіграти в майбутньому? Мені неясно, яка ця роль має бути. Що зараз я бачу, і мені здається, знову в цьому контексті, в контексті нерозглядання децентралізації як просто подання більше грошей, давайте подивимося це в рамках реформи в секторі охорони здоров'я. І я думаю, зараз прийнято вірне рішення, створити єдине джерело оплати послуг охорони здоров'я, тобто велика кількість грошей зараз йде на рівень місцевого врядування, на фінансування, на утримання сектору здоров'я. А джерело оплати послуг, єдине джерело – це буде концентрація коштів, які будуть направляти їх, на контрактних засадах, оплачувати послуги. І в цьому сенсі реформа охорони здоров'я буде потребувати забрати гроші з місцевого рівня.

Я думаю, якщо чесно, що це дуже позитивний момент, але це не співпадає з дискурсом як обговорюють про централізацію зараз в Україні. Ось чому я думаю, що, можливо, відповідною роллю району може бути визначення як менеджери оцього госпітального округу, агенти, які мають реорганізувати оцю існуючу систему шпиталів. І я хочу також сказати, що я не буду в деталі вдаватися нашого аналізу, але думаю, що є вже дані про те, що так як формуються ОТГ – це дисфункціонально. Тому що я вже бачу, вони самосегрегуються, бо є певні громади, які бояться політичного і домінанти найближчого великого міста, а найближчі великі міста не хотіли б

приєднувати певні громади, тому що вони розуміють, що вони свої податкові доходи мають витратити на підтримку цих бідних громад, з якими вони об'єднуються. Це, так би мовити, дисфункціональна сегрегація при формуванні ОТГ, є те, чого треба уникати. І крім того, оцей темп, де темп об'єднання треба пришвидшити. Чим довше цей процес триває, тим більше вся система стає більш витратною. Чому? Тому що з національного рівня значні кошти додатково виплачуються ОТГ для того, щоб вони могли розбудувати потрібну інфраструктуру. І водночас не об'єднані мають все більше проблем, як фінансово вижити і мають все більше підтримуватися з національного рівня, щоб вони

І я хочу закінчити, сказати тим, що, мені здається, всі знаються, я хотів би, так би мовити, ще раз наголосити, це зовні, що дійсно дуже великі витрати стосуються розтягування процесу об'єднання і можливо можна краще подумати про області, як територіальні представництва загальнонаціонального уряду і що потрібно попрацювати для гармонізації бачення децентралізації з новими планами, які були... і створити єдине джерело оплати послуг медичних. І, що, дійсно, матимемо наслідком скорочення місцевих бюджетів. Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Хочу від імені комітету дуже подякувати проекту за співпрацю з комітетом. Це дуже важливо, те, що сьогодні ми почули, такий детальний аналіз, і ті рекомендації, які нам сьогодні надає шведсько-український проект, це дуже важливо і для напрацювань з якими... функції, якого сходять до нашого комітету. Дуже вдячні вам, і будемо запрошувати для того, щоб ви могли поділитися своїми напрацюваннями з народними депутатами України. Дякую.

Колеги, якщо немає питань, то ми переходимо до останнього питання нашого порядку денного в "Різному". Олег Романович Березюк запропонував послухати сьогодні Скадовського міського голову – Олександр Юрійович Яковлєв.

Так, зараз, ми побачимо, так. Покажіть, де голова, все. Дякую. Тому що одночасно встало чотири людини, не зрозумієш...

(Загальна дискусія)

Будь ласка, Олег Романович, проблеми і питання.

БЕРЕЗЮК О.Р. Вельмишановна пані головуюча, шановні колеги! Щойно дослідження показало про те, що, справді, громади, міста стають вільнішими у своїх управлінських функціях. І, на превеликий жаль, ми бачимо на сьогоднішній день тенденцію центральних урядових інституцій, насправді, скорочувати ці можливості, неофіційно, звичайно.

Також є всі ознаки в Україні, на превеликий жаль, що я мушу це говорити, політичних переслідувань. Ви чули про блокаду Львова, ви чули про мера Миколаєва, який тут був. Ви, напевно, спостерігали, за абсолютно абсурдними звинуваченнями в Запоріжжі і суду в Харкові. Я був на цих судах, я такого ще в своєму житті не бачив, що витворює Генеральна прокуратура. Вона навіть не стоїть в недосконалих і залежних судах. Чули в Яворові, в маленькому місті біля Львова – абсурд. Так, це переслідуються ті люди, які мають певні ідеологічні бачення, які розходять з центральною владою. Генеральна прокуратура є виконавцем цих речей. На превеликий жаль, це сталося і в Скадовську відразу після Запоріжжя і Яворова. Це системна робота. Мер Скадовська, який є один із найуспішніших мерів останніх десятиліть, який має сьогодні майже 75 п'ять відсотків підтримки, людина, яка за два роки зробила справді різницю в місті, сьогодні переслідується органами правопорядку безпринципно і безпідставно.

Тому я попрошу вашого дозволу три хвилини його послухати для того, щоб він доповів вам, насправді в чому суть справи, і як місцеве самоврядування сьогодні, яке стає вільним, переслідується правоохоронними органами. Будь ласка.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, Олександр Юрійович.

ЯКОВЛЄВ О.Ю. Доброго дня, шановні депутати, шановна пані головуюча. Дякую за цю можливість виступити тут. Хочу сказати, що виступ Катерини Гандзюк, він цікавий і... але хочу повідомити, якщо провести таке дослідження, то, напевно, депутатів місцевих рад знято менше ніж міських голів. Сьогодні міського голову зняти дуже просто.

І хочу розказати про те, що відбувається в мене. Мені вручили чотири протоколи по чотирьом фактам закупівель канцтоварів у магазинах, пов'язаних з моєю дружиною. Відповідно було винесено постанову з відстороненням. Хочу сказати, що загальна сума закупівель за два роки цих випадків тисяча 167 гривень. Це при тому, що міська рада закуповує товари більше ста тисяч в рік на такі потреби. І єдина необхідність була купувати там ці товари – це те, що там продавались такі товари, які більше ніде не продаються. Ну, і взагалі, по великому рахунку, я не брав участі в цих закупівлях, оскільки це відповідальність фінансово-бухгалтерського відділу.

Отже, фактично за таке незначне правопорушення суд сьогодні виносить постанову, яка ще не наступила, не вступила в силу, звичайно. Ми подали епіляцію, буде апеляційне засідання 30 січня у місті Херсоні. Виносить постанову про відсторонення, тим самим позбавляючи фактично права громадян міста, які обрали легітимного міського голову, який є діючим, свого права.

Звичайно, громадяни міста це не підтримують, висловлюють свій протест, тому що вони всі знають про ці, про те, що фактично моя дружина є власником одного з магазинів канцтоварів і що сума закупівель не говорить про те, що я десь там дійсно мав якийсь корисний інтерес, те, що говорить справа про адміністративне правопорушення. Тобто це неврегулювання конфлікту інтересів під час проведення цих закупівель. До речі, закон чітко також не визначає, а як саме я міг врегулювати цей конфлікт інтересів. Тому що Закон про місцеве самоврядування описує тільки випадок, коли я не маю права голосувати на сесіях за питання, що стосується мене, дійсно, де може

бути конфлікт інтересів. Тобто сьогодні ці закони, вони притягнуті, скажімо, до моєї справи і якраз ця двозначність дає можливість трактувати суду це рішення таким чином, що відсторонити мене від займаної посади.

Я думаю, що насправді ці позиції, вони більше посилюють корупцію аніж реально з нею борються, що безумовно мали на меті розробники цих законопроектів. Це також стосується і самої статті 172/7, де не регламентується сума закупівель, як, наприклад, в статті 172/6, де є регулювання, що, наприклад, якщо там відхилення від поданих даних там є на 100 мінімальних зарплат, то тоді наступає відповідальність. В моєму випадку одна із закупівель була там на штемпельну подушку 83 гривні і це суд визнав причину для того, щоб відсторонити міського голову. Я вважаю таке рішення упередженим суду, не знаю, як суд його міг прийняти, але думав він майже дві доби, не виходив з нарадчої кімнати. І звичайно громада мене підтримує, тому що було загальноміське віче, до речі, на якому було прийнято звернення і звернення це передано сьогодні голові комітету пану Власенку.

Відповідно прошу вас, якщо буде така можливість, втрутитися в врегулювання питань законодавчого характеру, а саме якраз можливість відсторонення міського голови рішенням, скажімо, суд однієї людини, причому за такі незначні порушення, потім намагатися врегулювати питання пропорційності порушення відповідальності. Тому що сьогодні навіть, як я вже сказав, за 1 гривню можна так само відсторонити міського голову.

І суд іще там деякі моменти трактує по-своєму, говорячи, що друга подія настає, може наступити перед першою. Що мається на увазі? Тобто адміністративне правопорушення з відстороненням може наступати тільки в разі повторного вчинення. А всі мої дії, ці закупівлі, вони відбувалися до того моменту як там було, взагалі, тобто мене спочатку притягають по першій події. А потім притягають по другій події, яка була до першої події і, відповідно, суд уже трактує, що в мене є повторюваність. Цього, я вважаю, не має бути і з цим треба щось робити. Дякую за увагу.

І, якщо дозволите, ще коротеньку ремарку по першому питанню, по статутам. Скадовськ – місто доволі прогресивне. І ще в 2006 році був прийнятий Статут міста, і він в принципі нормально працює. Єдине обмеження його застосування – це бажання самої громади, насправді. Тобто, я хочу сказати, що наші закони сьогоднішні, вони дозволять містам мати якісні статuti, їх використовувати, але все упирається, по великому рахунку тільки в бажання самої громади. Тому що б ми тут не приймали, вибачте, ви, то, насправді, поки не буде піднята та свідомість і бажання громади брати участь у самоврядуванні, вона буде нереалізовуватися. А якраз бажання громади, воно і просинається тоді, коли громада бачить, що міський голова, він є відкритим, що він слухає цю громаду, що він залучає їх до обговорення і тому громада висловлює свою позицію і починає працювати. Те саме сьогодні відбувається в Скадовську, я відчуваю цю підтримку, люди допомагають, і вони хочуть, щоб і надалі місто працювало і стабільно розвивалося. Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Олександр Юрійович. Якщо дозволите, то до вас будуть питання у моїх колег.

ЯКОВЛЄВ О.Ю. Так, будь ласка.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Виключіть, будь ласка, мікрофон на хвилику.

ФЕДОРУК М.Т. Таке питання. Скажіть, на вашу думку, хто вас, вибачте за таке запитання, хто вас замовив?

ЯКОВЛЄВ О.Ю. З вашого дозволу фамілії називати не буду, але скажу, що після своїх виборів втратили посаду два заступники, і в депутатському корпусі сьогодні присутні три кандидати в мери, які програли мені вибори. Звичайно, вони об'єдналися, і як сказали, ми тебе через півроку знімемо.

Дякувати Богу, я зміг пропрацювати два роки, показати людям, що місто може жити по-іншому.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Олег Романович, будь ласка.

БЕРЕЗЮК О.Р. Якщо коротко, шановні колеги, про замовлення. Тут не будемо зараз про це говорити, але, бо це вже є публічні заяви. В Миколаєві, мера міста Миколаєва ви рік примушували полишити ідеологічну політичну позицію "Самопоміч" і будеш правити форевер. Не пішов. Сказав, чому я це маю робити. Це зробили через ніч. Пані Катерина питала, як це сталося. Кримінальні справи Генеральної прокуратури на столі до всіх депутатів. І депутати змінюють думку протягом ночі. Дуже просто це робиться в Генеральній прокуратурі сьогоднішнього дня.

Друге. Запоріжжя. Рік першого заступника обласної ради Запоріжжя мотивували відкрито перейти в іншу політичну силу. Став би не першим заступником, а головою обласної ради. Це публічна заява цієї людини після суду. Тобто це є відверта тиранічна, політична репресія.

Тому не випадково це сталося: Миколаїв, Львів, Миколаїв, Запоріжжя, Яворів.

Ну як, що? Ви не знали, що було рік у Львові?

І ще одна річ, шановні колеги, це взагалі абсурд. Сьогодні був тут мер міста Срібне, селище Срібне. Ви знаєте, що там сталося? Обрали більшістю, величезною більшістю голосів мера селища Срібного. Мер прийшов на сесію, сесія зібралася. Мер відкрив сесію, прийняв присягу, сів на своє місце, і більшість, яка більшість від сьогоднішньої провладної партії "БПП", проголосувало за його відставку через 30 хвилин після його складення присяги. Це не маразм, це реальність. Сьогодні він був. Мер старий, мер якісний, мер, якого люблять в місті. Тільки тому, що він не йшов на поводу

тих розмов, які йому пропонували. Це сьогодні сталося, це не вчора, я маю на увазі метафорично. Як це називається – це демократія? Як це зробити?

Тому це не стільки в партіях, скільки в залежності і бідності, і відсутності політичної культури, поваги, пані головуєча, як ви кажете правильно, до того, хто обирає людей. Сьогодні цей мер був у Верховній Раді, іншого разу, з вашого дозволу, він зайде до нас на комітет сьогодні. Тому це дуже серйозні знаки, які ми не можемо просто так тихо сидіти і мовчати. Вільні люди переслідуються в Україні. Вільні громади переслідуються в Україні. Без вільних громад вільної держави не буде. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, колеги.

Хто ще? Дякую.

Я думаю, що ми візьмемо до відома, про яке сьогодні розпочали говорити тільки, розпочали. Олександр Юрійович, ви втрутитесь в процес правоохоронних органів, даже комітет при всій повазі до кожного окремо взятого народного депутата і до комітету в цілому, ми не маємо такого права відповідно до закону. Але я думаю, що ці питання будуть на порядку денному засідання нашого комітету.

Дякую, що ви сьогодні прийшли. Колеги, в кого які питання ще до розгляду? Немає. Втім вдячна за роботу.

Колеги, вам роздали відомості про участь народних депутатів в засіданні комітету, до відома, будь ласка.